

Gospod družbeni prvosednik: Ako slavni zbor nima ničesar ugovarjati, smatram to za potrdilo. (Po premolku.) To se ne zgodi, prosim zatorej gospoda Dolenca, naj svoj govor nadaljuje.

Vodja gospod Dolenc: Gospodje, katere nasvetuje podružnica vipavska za častno priznanje, so naslednji: gospod A. Žvanut, posestnik iz Sošic; gosp. Matevž Lavrenčič, posestnik in deželni poslanec v Vrhpolji pri Vipavi. Oba ta gospoda zaslužita priznanje, ker posnemata v svojih vinogradih Slapško šolo, gosp. Matevž Lavrenčič pa zasluži še posebno priznanje za umno živinorejo.

Nadalje predlagam gospoda Antona Prhalca, posestnika v Vipavi, kateti tudi posnema vinorejsko šolo na Slapu v svojih vinogradih, in gospoda Karola Dolenca, tu navzočega župana vipavskega. Gospodu Dolencu gre v prvi vrsti zasluga, da je sprožil misel reguliranja vodâ v vipavski dolini in neumorno dela g. Karol Dolenc na to, da bi se na Nanosu uvédlo umno sirarstvo in se povzdignilo. Tem štirim gospodom zatorej nasvetuje vipavska podružnica, naj bi njim slavni občni zbor prisodil častna pohvalna pisma.

Gospod družbeni prvosednik: Slavni zbor je čul predlog. Želi kdo o predlogu besede? (Po premolku) Ako ne, preidemo na glasovanje.

Prosim onih gospodov, kateri glasujejo za predlog gospoda Dolenca, naj vzdignejo rokó. (Predlog se enoglasno sprejme.)

Gospod družbeni prvosednik (nadaljujoč): Ne morem se vzdržati, da bi pri tej priliki ne izrekel najtoplejše zahvale našemu učiteljstvu o pospeševanju sadjereje po ljudski šoli. Konstatujem, da so napóri ljudskih učiteljev o razširjanju sadjereje rodili lep sad. (Pohvala.) Gospod vodja Dolenc ima besedo.

Vodja gospod Dolenc: Slavni zbor! Sadjereja v naši deželi je po mnogih krajih na jako visoki, po drugih pa na zeló nizki stopinji.

Nočem navajati posebnih krajev, kjer je sadjereja boljša ali slabaja, ali reči moram, da bi bila umna sadjereja po mojem mnenju lahko faktor blagostanja za našo deželo. Naše podnebje je sadjereji zeló ugodno, a razven vipavske doline se ista, žali! le prezeló zanemarja. Slavna c. k. vlada je mnogo storila v prosep sadjereje na Kranjskem. Dajala je denarnih podpor za umne in pridne sadjerejce, delila brezplačno drevesca, ljudskim učiteljem pa, kateri so pospeševali sadjerejo, nágrade, pošiljala jih k predavanjem o umni sadjereji v Gradec in Maribor. A sadjereja na Kranjskem je do danes ostala tam, kjer je bila pred mnogo, mnogo leti.

Na Gorenjskem je nekaj, na Notranjskem, izvzemši Vipave, malo, na Dolenjskem nič. Zaradi tega so ustanovili vipavski kmetijski rodoljubi sadjerejsko društvo, katero bi po načinu, kakor društvo sv. Mohorja razširja knjige, razširjevalo žlahna drevesa po kranjski deželi. Pri društvu sv. Mohorja dobí vsak ud za mali znesek enega goldinarja toliko koristnih knjig, zakaj bi na enak način ne razširjevalo sadjerejsko društvo žlahnih drevesec? Ako bode imelo sadjerejsko društvo le 1000 udov po vsi deželi, katerih vsak plača po 1 gold. na leto, bode isto svojim udom razdelilo lahko toliko sadnih drevesec, da bomo v 10 do 15 letih prav lahko dospeli do tega, da nam bode sadjereja donašala gotovo 100.000 gold. več, nego zdaj.

Obširno sem pisal o vipavskem sadjerejskem društvu v „Novicah“. Visoka c. k. vlada potrdila nam je pravila in zdaj lahko začne društvo delovati. Ali prvi pogoj je to, da dobí društvo prva štiri leta po 400 gld. vsako leto podpore, potem ne bode treba nikakoršne podpore več. Ta podpora se bode uporabljala samo zato, da vsak ud, kateri bode plačal 1 gold. doneska,

uže prvo leto nekaj za to dobí, kar pa mu sadjerejsko društvo brez podpore ne bode moglo dati. Prosilo je sadjerejsko društvo vipavsko za podporo sl. deželni zbor kranjski, a ta je našo prošnjo popolnem zavrgel. Neverjetno se sicer glasi, da bi to zamogel storiti kranjski deželni zbor, — a zgodilo se je vendar le. Odbor sadjerejskega društva nas je zatorej obtežil s prošnjo, da skušamo s pomočjo slavnega občnega zbora kmetijske družbe doseči podporo, katere nismo zamogli dobiti v deželi, pri sl. c. k. ministerstvu kmetijstva. Potem bode društvu lahko ustanoviti drevesnico, če ne bode ena zadostovala, tudi dve in več, in preverjen sem, da bode delovalo društvo na velik blagor kmetijstva v deželi. Prosim zatorej, naj bi slavni zbor in glavni odbor kmetijske družbe prav krepko podpiral našo prošnjo pri c. kr. ministerstvu kmetijstva, da nam dovoli prošeno podporo. (Konec prih.)

Gospodarske izkušnje.

Koliko je vredno dobro seme, koliko pa slabo?

Znano je, da ima c. k. kmetijska družba dunajska svoje semensko poskuševališče. Nek kupčevalec s semenom dobil je od pet strani ponudbe, ako je pri volji kupiti več centov semena lisičjega repa. Prvi je zahteval za metričen cent 90, drugi 95, tretji 110, četrti 130 in peti 142 gold. Vsakdo vé, da ima seme tem več vrednosti, čim čisteje je ono, ter če ima še vso kalilno moč v sebi. Ako jih od enega semena od sto zrn le 20 kali, od družega pa vsi, je potem prvo petkrat manj vredno kakor drugo. Dunajsko semensko poskuševališče je preiskavalo ta semena ter našlo, da bi en kilogram popolnoma čistega semena bil vreden, in sicer od prve sorte gl. 30.20, od druge gl. 33.80, od tretje gl. 15.58, od četrte gl. 17 in od pete, o čuda! — gl. 4.04. Pokazalo se je, da je po navadi najdražje seme najceneje, tisto pa, ki je dober kup, pa dostikrat najdražje. Gospodarji, ako kupujete seme, ne zberite si tistega, ki je najcenejše.

Natoroznanske stvari.

Kratek popis nekaterih gričev in jarkov v znožji Šenturške gore v geološkim in paleontološkim obziru.

Spisal Š. Robič.

(Dalje.)

Se podamo zdaj od Viševce v jarek med Praprotnikom in Veliko pustoto, po katerem mala rojca curlja, imamo pred očmi zmes raznih nasadov, več in manj bogatih na mnogovrstnih okamninah, katere naj, kolikor sem jih do zdaj dobil, tu naštejem.

V gorenjem, uže nekoliko strmem kotu jarka na levem brogu studenca, nahaja se v plavkastem kvarčevem peščencu mnogo malih „Pectenitov“ in med njimi dobil sem tudi „Congeria spathulatha“. Po tej školjki bi smeli soditi, da ti nasadi so kongerijški; vendar glave bi jaz ne stavil, da so. Nekoliko niže steknil sem v rujavem peščencu jako lepi, skoraj 2^{d/10} dolgi zob „morskega požeruna“ (Haifisch-Zahn). Še niže, v drugi stranski strugi, po kateri se tudi mali studenček pretaka, tičijo v glini „Dentalium Bandense“ in kosi velikanske školjke „Ostrea crassissima“. Še več pa je teh okamnin pri Vrhovji. V